

SETMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA Y PORTAVOCAL DEL
CENTRE CATALANISTA.

LA GUESTIÓ OBRERA.

Diferentas vegadas en las nostras petitas tascas literarias nos hem ocupat de las cuesti6ns socials y molt particularment de las que pertanyen á la classe obrera. En 1879 y en 1882 publicarem alguns articles que, á pesar dels anys trascorreguts, podria aplicar-sen bona part á las circunstancias actuals, sense tocarhi ni una coma. Y es que 'l mal nos ve de lluny.

Los diferents governs que han regit los destíns de las diversas naci6ns de la vella Europa, fins, que, cem vulgarment se diu, se han vist la tempestat á sobre, no s' han preocupat gens ni mica de la desorganisi6 social, que ells mateixos fomentavan ab la sua incuria, ab la sua indiferencia per tot lo que no ha estat relacionat ab la política, las fastuositats y 'ls diners. Que cada día los refinaments de la vanitat y del luxu minan los capitals y amollan los esperits. ¿Y qué?... Que cada día 'ls vicis de tota mena corrompen de dalt á baix tota l' escala social. ¿Y qué?... Que cada día la incredulitat y l' escarni de las cosas mes santas, en los peri6dichs, en los llibres, en lo teatro y en lo llapis, perverteix las conciencias convertint al home, en lo que s' ha donat en dirne la bestia humana. ¿Y qué?... Donchs senzillament, que 'l riu que no te rescelosas, que no te marges que convenientment lo conduescan á son terme, lo día que está prou engroixit, se desborda inundant y trossejant y emportantsen ab ell tot lo que troba en sa arrebasadora carrera. ¿Mes lo riu, treu en son favor algún profit del mal y de la devastaci6 que ocasiona? Aixó [es] lo que aném á veure.

Lliurins lo cel de no esser admiradors com lo primer de tots los avensos del nostre sigle: de Deu devalla tota la humana sabiduria,

y per lo tant ab entussiasme admirém tot lo que perfecciona y embelleix las materias que 'ns rodejan, pero tenim la seguretat (y no se 'ns amaga l' atreviment de lo que anem á assentar), la seguretat absoluta, de que no es lo camp de las ciencias, ni en lo dels progressos materials ni en los *meetings*, ni molt menos en lo de las revolucions ahont ha de cercar l' home y en particular la classe obrera, lo seu benestar en la terra. ¡ Quantas maquinas, quantas sustancias químicas, quantos nous procediments y quantas novas teorías polítiques y socials no han pres vida en lo transcurs del sigle que fineix ¿y se 'ns vol dir si may lo malestar de las classes pobres havia estat tan anguniós com lo d' avuy? ¿Quin resultat práctic ha reportat al home obrer, d' haver aumentat en mes de una meytat los preus de la remuneració del seu jornal si en l'och de gastar pera las festas un pantalón de vellut, que li costava vuit pessetas, avuy ne te de portar un que li costa quatre duros; si la sua esposa que avans duya sabatas de cordobá y faldillas de blauet, avuy las botinas, las robas de llana y l' augment de lloguers y dels queviures, lo posa en la mateixa, per no dir pitjor situació, que la del obrer del any trenta? ¿Por ventura las actuals associacions reportan á llurs associats, las dignitats honrosas y las ventatjas verament positivas dels antichs gremis y de las auxiliadoras associacions que instituidas ab lo nom de germandats, son encara actualment l' auxili y conhort del obrer malalt?

No hi ha que ferse il·lusions; los que avuy sotmouhen las masses socials, amagan darrera del penó de las reformas del treball, l' ensenyament del pobre contra 'l rich; y creure que las revolucions aboliran los pobres, es un optimisme de foll. ¿Pot donarse revolució mes formidable que la del noranta tres á Fransa, y per ventura apesar de tants milers de víctimas y tants milers de fortunes confiscadas, deixá ni per un sol moment, d' haverhi richs y pobres? Es cert que d' ella nasqué la classe mitja; pero tant cert com axó, es que aumentaren los richs, sense que disminuís lo número dels pobres. Y es que fortuna y pobresa, son ineludible lley humana, que com la llum y la sombra subsistirán fins á la consumació dels sigles.

Desengányintse las classes treballadoras, sempre enganyadas, sempre portadas al sacrifici, per los que pretenen que los hi serveixin de respall per enfilar-se ó per viure sense treballar á cos-

ta sua, en los mils anys que conta lo vell mon que habitém, no hi ha hagut mes que un Deu Home anomenat Jesús, que 's preocupás y 's sacrificás verament pels sufriments dels pobres y que hagi tancat en sa lligislació divina, tant concreta y senzilla com sas mateixas paraulas, lo benestar de la humanitat. A aquesta font, es hont han d' anar ríchs y pobres, á cercar la solució d' aquesta turbonada, que l' egoisme, los vicis y las iniquitats humanas, han anat engroixint y que formidable com las inundacions diluvianas ó com las devastacions de Atila, veyem en l' horitzó, amenaçant descarregar sos llampechs sobre tants munts de materia en ebullició. A los *Manaments de la Lley de Deu*, tan curts, tan clars, tan senzills y tan concloents al be de tots, es la lligislació ahont han de buscarse las bases per combatre los actuals conflictes. Y no sapiguentlos, *practicantlos* los de baix y los de dalt, es quan ab tota seguritat, recordarian uns, fins ahont la esglesia dona com á licits los interessos del capital, y l' exemple y los debers que la sua posició los imposan, d' esser no possehidors, sinó administradors dels bens dels pobres; y á aquestos, lo respecte, la humilitat y los sentiments de rectitut y honradesa, que deuen á los que 'ls hi proporeionan la manera de portar á sa llar, lo pá y lo benestar de la familia.

Ab la práctica dels *Manaments de la lley de Deu*, per base y norma de tots los actes de la vi a, no hi hauria perque lligislar lo treball del diumenge; no hi hauria perque reglamentar lo treball de la dona y de las criaturas; no hi hauria perque tractar las horas y los preus dels jornals; no hi hauria perque inquietarse per los días de la vellesa dels que han consagrat sa vida al treball, ni per los fills que deixa orfáns la máquina que trosseja ó la bastida que s' enfonsa, perque la conciencia cristiana, no la de la *conveniencia* sinó la que practica la lley del Senyor, sabria sobradament la manera de resoldreho. Tal volta allavoras, s' acudiria la manera de detindre la invasió de las máquinas, que deixan en vaga á tants de brassos; tal volta allavoras, se pensaria en que las grans capitals, per la carestía de lloguers y de queviures, no es lo lloch mes apropiat pera las fabricacions en gran escala, que establertas en poblets de montanya, trovarían terrenos baratos ahont tinguessin los obrers estatjes capassos y ventilats y alimentació abundant y sana y perque lluny dels centres de corrupció, de vicis y de irrea-

lisables utopies socials, coneguessin que mentres las associacions materialistas los portan á las *Huelgas*, que si son perjudicials per los patróns, son indubtablement la ruína y la miseria de las classes pobres. Los verdaders catòlics, animats y benchits per lo Sant Pare Lleó XIII, portan ja celebrats en Bèlgica tres importantíssims Congressos en los que entre molts treballs de trascendental importancia per lo millorament de las classes necessitadas s' hi presentá, en lo Congrès del darrer Septembre, un veritable programa económic y social redactat per l' il·lustre cardenal Manning, ahont se hi enclou la síntesis sustancial y pràctica de las llegítimas reclamacions y necessitats de las classes treballadoras. Mes estém segurs que 'ls obrers molt enterats dels mes insignificants acorts de las associacions anarquistas, desconeixen completament los importantíssims treballs realisats per lo *Congrès de las institucions socials*.

DOLORS MONSERDÁ DE MACIÁ.

Abril de 1891.

LO PATRÓ ARANYA.

Es un tipo que may se fa vell. Nostres rebesavis ja 'n parlavan y nosaltres n' hem de parlar també, porque en nostres temps fa de las sevas com sempre. Ell se fica en tot, y naturalment, s' ha ficat també á redemptor de la classe obrera, portant una solució á la cuestió social que tant preocupa á tots los pobles y á totas las classes d' estaments.

Sembla impossible que encara logri la seva, á pesar d' esser mes vell que 'ls camíns y mes conegut que En Xarau: sempre troba qui 's deixa enganyar per sas bonas paraulas, ó millor dit, per sa xarrameca: ¿No 'l coneixeu, treballadors cataláns, al patró Aranya? Donchs aquí 'l teniu: sol esser foraster; molts cops ni parla com vosaltres soleu parlar. Vos plany molt y reclama per vosaltres las vuit horas á fi y efecte de que ell no n' hagi de treballar cap vivint de las vostras suadas... ¿No 'l coneixeu?

Enguany no ha fet aquí carrera, pero ja ha fet de las sevas en altrás localitats. ¿Que vos ho digan á Fourmies, á Fransa! Allí també era foraster lo patró Aranya; volgué un dia exercir los seus ins-

tints d' embarcar y quedarse en terra, fugint devant del enemich de sa patria, y fou judicat y condemnat á deu anys de presó de la qual lo tragué l' indult. ¡Trista sort la dels propietaris de Fourmies ab semblant capitost. No; al patró Aranya no 'l toca may cap bala, perque ja se sab que sos instints, sas aptituts, sa manera d' esser, lo portan sempre á fora de tot perill, per mes que ell sia l' encarregat de preparar-lo y portarhi á sos companys.

Mes si entre 'ls obrers si veu sovint al patró Aranya, entre las nacions apareix també molt sovint, ¿No 'l veyeu? La Alemania 's trova avuy lluytant desesperadament pera salvarse de la ruína que ella mateixa s' ha preparat. Pera conservar las sevas conquistas de 1871 y al veure, que la Fransa 's refá pera reclamarli algun dia que estiga descuydada la Alsacia y la Lorena que li arreballá á la forsa, va armantse sens descans, va armantse sense consultar sas forsas, y ja sent que 'ls armaments la aixafan, pero per aixó continua armantse. La cuestió social que per tot arreu reclama solució, allí 's fa terrible, y l' emperador en persona demana 'l concurs dels altres Estats pera trobar la manera de conjurar lo perill... ¿Quin es lo patró Aranya? ¿No 'l coneixeu encara?

Donchs es aquest poble que en ple sigle XIX ha cregut que 's podian conquistar per medi de la forsa uns cuants milions d' habitants que formavan part d' un altre nació; es aquest poble que ha donat entenet al Austria d' armarse també *pera assegurar la pau* y ajudarli en cas necessari; es aquest poble que ha lograt embarcar també á la Italia, que ha buscat á la Inglaterra, fins á la nostra pobre nació ha buscat, prometentli no se qué de grandesas y benestar en cambi d' armaments constants per terra y per mar...

¡Oh! ¡Com li convé á la nació que 's sent aixafada sota 'l pes d' un enorme pressuposit de guerra y de marina y quals derreras capas socials senten á la fam trucar á la porta, com li convé que las altres nacions se posin en condicions iguals pera que la lluyta internacional del comers no li sia constantment desfavorable! ¡Com li convé llessar als quatre vents no un augment de jornal que ella no podria pagar, sinó una disminució d' horas de treball, qualsevol cosa que allí 's cuydará d' establir *quan los demés Estats ja ho tingan establert!* Com se frega las mans entussiasmat aquest patró Aranya que ha conseguit que una població de Fransa, treballadora y digna s' hagi revoltat indignada y hagi cridat ¡Visca la Prussia!

Disturbis al Autria, disturbis á Hungría, esvalots á Bèlgica, motins á Fransa, á Italia ansietat, pànich y vaga per tot arreu... tothom poch ó molt embarcat, menos lo patró Aranya que s' ha quedat en terra.

Lo primer de Maig ha passat ab la mes complerta tranquilitat en tot l' imperi d' Alemania.

Varietats.

TRADICIO DEL CASTELL D' HOSTOLES.

Una vegada que 's trobava sitiats lo castell d' Hostoles per los moros, va succehir lo que vaig á contar als lectors, de la mateixa manera que ho conta la gent d' aquellaencontrada.

Lo senyor del castell d' Estoles tenia las arcas ben provehidas de grà, las picas plenas d' oli y la cisterna d' aigua. Tenia dins del castell un molí de sanch, forn y pastera pera lo que pogués necessitarse. En aquest estat lo sitiaren los moros junt ab la reduida encara que suficient guarnició que tenia pera defensarse tots junts de qualsevol tentativa d' assalt que volguessen fer los enemichs. Las parets del casstell eran fortas y ben espilleradas, la porta ben ferrada de manera que no hi valian destrals, y ben defensada per un bon matakàns que queya demúnt d' ella.

Prou probaren los moros al principi del seti d' atacar lo castell repetidas vegadas pero sempre sens resultat, y prengueren la resolució de guanyar per fam que no podían vencer á la forsa.

Passaren mesos y mesos, los sitiadors esperant que 'ls sitiats se rendissen y los sitiats esperant refort que 'l deslliures y lo refort may venia.

Las provisinos dels setiats s' anavan gastant sense esperansa de rescabalar-se, y los setiadors anavan perdent la paciencia perquè veyan que tant era un dia com l' altre. Si algún presoner feyan dels soldat que 'l senyor d' Hostoles enviava ensá y enllá á demanar socors, los informava de que en lo castell no hi mancava res de lo mes nessari y aixó 'ls desesperava.

Passavan com dieh mesos y mesos; y lo senyor del castell comensá d' estar intranquil per la questió de subsistencias que se li acabavan per moments; y quina 'n va fer, feu baixar uns quants

dels seus servidors per l' interior de una mina que baixa desde 'l castell á fins al riu, manantlos que á la nit recullissen tanta sorra com poguessen y la fiquessen dintre de la mina per anarla pujant á dalt durant lo dia, á fi de que ningú entengués la maniobra, y aixís se va fer. Los vassalls del senyor d' Hostoles anaren tragi-
nant sorra fins que n' opliren totas las arcas de blat, deixant buit cosa d' un palm á sobre pera acabar d' omplirlas de gra.

Quan tingué aixó fet, demaná parlament als moros que li concediren ab alegría pensant que anavan á ferse los preliminars de la capitulació. Avinguts los beligerants sortiren los capitosts dels dos camps y se parlaren ab aquella caballerositat que contan gastaban la gent d' aquell temps y al cap de vall lo senyor d' Hostoles convidá é dinar al moro, que sia dit en honor de la veritat, pensava en son interior que en lo castell li donarian unas sopas molt magres; pero ab tot va acceptar lo convit y quedaren per l' endemà passat.

Lo senyor d' Hostoles doná orde luego d' arribar al castell pera que á la nit baixesen dos de sos homes de guerra á parar bartrols al riu y á buscar verduras frescas al favor de la fosca, com realmet ho varen fer y tornaren al castell á la primera hora de l' endemà provehits de lo que se 'ls havia encomenat.

Lo dia convingut aná lo capitost dels moros á dinar al castell d' Hostoles. Tot lo dinar fou una continuació de sorpresas per lo pobre capitá moro y no li cabia al magí que una fortalesa petita que estava setiada desde tants mesos pogués proporcionarli ni verduras ni peix, y cap á la fi del dinar no pogué menos de manifestar l' extranyesa que tot alló li causava. Lo senyor d' Hostoles li digué: donchs que 'us haviau pensat, creýau que la fam ja 'ns tenia mitj morts, ca, res d' aixó, ni per ara perill que n' hi ha, gracias á Deu, perque encara tinch las arcas plenas de gra com vos ho faré veure havent dinat y la cisterna plena d' aygua; poden manarnos los menjars exquisits com los que 'us he donat, pero lo necessari no 'ns falta pera esperar socós per mes que trigui á venir.

Havent dinat lo senyor d' Hostoles ensenyá á son convidat las arcas plenas de blat en apariencia y 'l moro 's va mossegar los llavis. Poch despres marxava pensatiu y tot cap baix del castell de Hostoles cap al campament.

Tres días després ja no 's veyan las tendas del campament dels moros; á la sortida del sol lo guayta del castell vejé una gran polsaguera per lo camí d' Amer y una hora mes tart ni la pois dels moros se veyá. L' estratagema del de Hostoles havia produhit lo efecte que ell volía.

P. T.

Noticias generals.

Haviam fet lo propòsit de no parlar d' eleccions, pero 'l dever de cronistas nos obliga á parlarne encara que no sia mes que per darne noticia.

Fa pochos días que la cosa estava molt freda mes de sobte s' es escalfada en gran manera de modo que, segóns totes las apariencias las eleccions serán molt empenyadas.

La causa d' aixó fou una candidatura feta ab lo criteri de una conciliació política que pogués satisfacer las aspiracions de tots los partits, succehint que volent agradar á tothom no ha satisfet á ningú com ho prova lo haver sortit candidaturas novas que si be son calcadas en part sobre la primera cada hù dels que las han fetas corre ha eliminat d' ella los elements que no li plavian.

Las tendencias que ab dós candidaturas representan son ben manifestas y la elecció entre una y altre no es dificil puig los noms que en ellas figuran son ben coneguts de tothom.

Lo diumenge vinent donarem compte de lo que hайja succehit sens ficarnos en comentarís, pero sens renunciar á fer aquellas consideracions que partint de l' ideya del nostre Centre cregam convenient fer.

Aquesta setmana passada, han estat exposats en lo aparador del Sr. Llovera, plassa de S. Esteba, varís estudis dels deixebles de la escola de dibuix. Era un d' ells en guix, y representava en alt relleu, un noyet ab barretina bastant ben modelat y dibuixat per ser lo primer que ha exposat son autor, D. Jaume Ferraróns á quin felicitem per sos progressos en l' art.

Eran los altres un timbaler redoblant ab furia, y un grupo titotjat *pro patria*, ab dos, de molta expressió y sentiment, modelats

per D. Joseph Berga fill. Que continuin, per aquest camí que no 'ls ha de faltar honra y profit.

Avuy fa vuit dies va marxar á pendre possessió del Jutjat d' Aljcciras ahont fou destinat lo jutje d' aquest partit D. Vicéus Dieguez anantlo á despedir lo Sr. Registrador de la propietat.

Lo dimars passat arrivá lo nou jutje D. Joan Francisco Sales Panadero. Al acte de sa arriada foren á visitarlo una comissió composta del arcalde y alguns curials que segóns noticias sortí molt complaguda del esquisit traete del Sr. Panadero; l' endemá prengué possessió del seu càrrech y sens dilació comensà lo despaig dels asuntos pendents.

Un dels dies de la setmana passada fou víctima d' un robo la iglesia parroquial de las Presas. Gracias á las precaucions que de temps se guardan no se 'n pogueren portar los lladres mes que un cásler y una altra alhaja de llautó y uns sis ó set duros dels caixons que las confrarias tenen á la sagristia.

Agrahim á nostre amich l' eginyer industrial D. Guillem Guillen la remesa de son nou folleto titolat: *Productos obtenidos de la naranja*. Si be es un llibret de poca extensió puig no arriba á vuitanta planas, es sa lectura molt agradable y de suma utilitat sobre tot de las personas y comarcas que tenen taronjers per quant fa veure la multitut d' aplicacions que tenen tant la flor com lo fruit d' aquest arbre.

No havem de dir si 'l senyor Guillen ho ha fet be perquè son nom gosa de bona reputació per aquesta mena de travalls.

Havem rebut també de *El Sanpolench* demanantnos lo cambi que ab gust acceptam.

Ab ell reberem també un bon nombre d' exemplars d' una fulla que tracta de la qüestió obrera.

Dimecres passat reberem la visita del perit agrónomo Sr. Men-

dez comissionat per lo enginyer de la provincia pera inspeccionar lo camp d' experimentacions agricolas. Tinguerem lo gust d' acompanyarlo á la inspecció que feu al Camp responent sobre 'l terreno totas las preguntas que tingué á be dirgirnos, de las que y dels resultats obtinguts quedá altament satisfet.

Ahir dematí se suhició una dona en lo carrer de la Presó vella.

Cridem de nou la atenció de nostres lectors, en la utilitat del ODONTALGICO KENT, quals bons efectes se veuen diariament confirmats.

Es innegable sa eficacia com á calmat del dolor de caixals y dents, efecte que s' obté al moment de sa aplicació.

En la droguería de D. Joan Planagumá (Batet) se ven al preu d' una pesseta l' ampolla, tant benéfich remey.

Lo morrió a plicat constantment als gossos baix severas penas, imposadas á sos duenyos pera cassos de inobservancia, ha acabat á Prussia, Suessia y altres estats d' Alemania ab la hidrofobia canina y ab sas funestas consecuencias. Y d' Inglaterra diu una revista científica lo següent:

« En aquestos dos últims anys los gossos han portat morrió á Londres y en los comptats vehius y en cuasi tota Inglaterra, y ' han portat tot l' any baix penas severíssimas pera sos duenyos. Los resultats d' aquesta práctica han sigut los següents:

Quan los gossos sortían al carrer sense morrió, lo número dels cassos de rabia eran de 490, per terme mitj. En 1889, primer any del morrió obligatori, no hi hagué mes que 120 cassos de hidrofobia. En 1890, aquesta xifra baixá á 36. D' aquestos 36 cassos de rabia ocorregueren 15 en lo primer trimestre, 13 en lo segón, 8 en lo tercer y *cap* en lo quart.

Dos anys han bastat pera treure la hidrofobia en Londres.»

¡ Quina llissó mes elocuent pera 'ls demés pobles y especialment pera las autoritats encarregadas de governar !

La Associació Artístich-Arqueológica Barcelonesa ha acordat regalar al Excelentíssim é Ilustríssim senyor Bisbe de Vich la me-

dalla de la societat, en atenció als molts é importants serveys prestats per dit Prelat al Art y á la Arqueología. Dintre de pochos dias anirà á Vich una comissió de la Junta Directiva de la Associació pera entregar la medalla al Ilm. Dr. Morgades.

Heus aquí com un corresponsal de Lima descriu la manera de obtenir *pell de porch* en lo Perú:

Es cruel, horrible, lo procediment que aquí s' usa pera obtenir las pells de *porch* que no son més en definitiva que las pells de moltó. ¡ Horror dels horrors ! aquesta pell se li treu al animal de viu en viu y després se 'l degolla, si be que pobre bestia no viu gayre estona després de aquella cruel operació, que 's practica de la manera següent:

Las pobres bestias son portadas, una per una, á un punt determinat, y allí las lligan sólidamente á un pal clavat. Las hi tallan la pell á tot lo vol del coll sen arribar á las carns ni separar las venas, es á dir fent lo menos fonda possible la incisió. Tot seguit agarran las voras de la pell per medi de gafets de ferro ben reforçats, cada un dels que te una corda de la que estiran los homes que fan la horrible feyna de llevar la pell als pobres moltóns. Estirant aixís salta sencera la pell desde 'l coll á la cua.

Mentres dura aquest torment abominable, los crits de dolor que llenza la bestia son indescriptibles tan terrible es la seva agonía. La massa de caru sanguinosa cau per terra, sobrevivint pochos minuts.

La única excusa que 's dona pera dissimular tant bárbara y horripilant práctica—si es que aixó admet cap excusa—es que la pell resulta més suau y sólida si s' arrenca al animal de viu en viu que si se li arrenca un cop mort. Si las personas que fan us de la tal pell sapiguessin los horribles martiris que signifcan, de segur que no 'n comprarían.

La cobranza del quart trimestre del corrent any económic per las contribucions Territorial é Industrial d'aquesta vila, será los dias del 15 al 23 del corrent mes y horas de 8 á 12 del matí.

S' adverteix als contribuyents que 'l Recaudador ha trasladat son domicili en lo mateix carrer de Isabel 2.ª, núm. 8, *entresuelo*.

Secció religiosa.

Avuy Diumenge 10 S. Antonino arquebisbe.
 Dillúns 11. Sts. Pons, Eudal, Anastasi y Eveli mrs.
 Dimars 12. S. Domingo de la Calzada cf.
 Dimercres 13. S. Pere Regalat cf.
 Dijous 14. S. Bonifaci mr. y Sta. Corona mr.
 Divendres 15 (Abans †) S. Isidro Llaurador.
 Dissapte 16. S. Joan Nepomuceno mr. y S. Ubaldo bisbe.

QUARANTA HORAS. —Avuy conclouhen en la iglesia del Sant Hospital demá passarán en la de Ntra. Sra. del Dolors.—La exposició de S. D. M. comensa á las 6.

OLOT: Imprenta de JOAN BONET:—1891.

PARA ARRENDAR

Lo está la casa núm. 6 de la calle de San Cristóbal de esta villa dotada de buenas habitaciones, espaciosas cuadras para la explotación de cualquier industria, agua y lavaderos y de un huerto contiguo de regulares dimensiones. Dirigirse al efecto á D. Ramón Descals, Lorenzana, n.º 4, p.º 2.º 15

Elecciones Municipales

REAL DECRETO de 24 de Marzo de 1891
 SOBRE

con todas las disposiciones que en el mismo se citan; utilizables como apéndice á las obras tituladas Elecciones por sufragio universal de diputados provinciales y concejales, edición de 1890; Elecciones de diputados á cortes, senadores, diputados provinciales y concejales, edición del mismo año; Ley Municipal, y Guía de secretarios de ayuntamiento, publicadas ambas en el año corriente, por EUSEBIO FREIXA Y RABASSÓ. — Precio 25 céntimos. — En la librería de Juan Bonet.